

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP

VII. évfolyam.

FIUME, vasárnap 1910. november 6.

253 szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Felelős szerkesztő:

MURAI JENŐ.

Előfizetési ár:
Egész évre 24 kor. Negyedévre 6 kor.
Félévre 12 kor. Egy hóra 2 kor.
Egyes szám ára helyben 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 932.

A trializmus vasutja.

Dalmát vasut — Bécs—Szaloniki.

(P. H.) A nyár elején egy tekintélyes bécsi folyóirat megjósolta, hogy Ausztriának nem az volt az igazi örömnája, mikor a Beck-kormány rászorította a volt koalíciós magyar kormányt, hogy a dalmáciai összeköttetés céljára Knin felé az ugynevezett likai (Ogulin—Otocac—Gospic—Pridubic) vasutat kiépítse, — ellenkezőleg ezzel a koalíciós kormány valósággal becsapta Ausztriát, — hanem az igazi örömnája az lesz, mikor véglegesen el fogják határozni, hogy ez az összekötő vasut a Lika helyett Novitól kezdve bosnyák területen épüljön. Mi pedig megjövendőtünk, hogy a háttérben még ennél is súlyosabb támadás készül Magyarország ellen: az t. i., hogy a tervben levő Bécs—Szaloniki utirány ne Magyarországon, Budapesten át, hanem a Banjaluka—ajkai vonal kiépítésével Zágráb—Sziszeken át létesíttessék.

Azóta elhallgatott a bécsi folyóirat, mi is elhallgattunk, oly titokzatosan folytak a tárgyalások a két kormány közt. De ime most, az osztrák delegáció külügyi bizottságában, a bosnyák ügyekről adva felvilágosításokat, báró Bienenrth osztrák miniszterelnök és báró Burián közös pénzügyminiszter levonták a leplet a titokzatos tárgyalásokról és kiderült, hogy mindkét jövendőlés pontosan beteljesedett.

A bosnyák összekötő vasutat csakugyan Noviból fogják kiindítani és mindvégig bosnyák területen vezetik, még pedig úgy, hogy a quota arányában építenék a novi—biháci,

„A Tengerpart“ tárcája.

Megbocsátás.

Irta: A. Hedenstjerna.

Összekülönböztek. Ők, akik év-év után, nap-nap után szomjas epedéssel várták a percet, mely őket örökre egyesítendő lesz, a napot, a melyen végre a maguk otthonának ajtaja fog bezárulni mögöttük, elkülönítve őket a külvilág gondjaitól. Ők ketten, kik egymást mindennél jobban szerették a világon s kik azt hitték, hogy minden perc, melyet nem tölthetnek együtt helyrehozhatlan vesztésig.

Ezek ketten mérges arccal gonosz szavakat mondtak egymásnak. Hangjuk elinte remegett, a szó csak habozva hagyta el az ajkat, de azután a hang kemény, ellenséges csengetésű lett s mélyen belevágott a másik szívébe, abba a szívébe, melynek birtoka valamikor udvöt adott s mely akkor boldogságában át akarta ölelni az egész világot.

— Jaj annak, aki e szelid, kék szemekbe valaha belopja aszomoruság tekintetét! — szólt a férfi, egyszer otthon, a leány szüleinél, a kicsiny kék budoárban, mikor még nem égett a lámpa s a testvérek kinnjártak a korcsolyapályán.

S mikor ő vőlegénykorában valami hivatalból folyó kellemetlenség miatt kedvetlen

mintegy 70 km. hosszú részvonalat és természetesen a tarifajog Doberlintől Bihácig megmarad Bécs (a közös pénzügyminiszter) kezében, ellenben Biháctól a dalmát határig vezető 100 km. hosszú vonalat magyar pénzen akarják kiépíteni a bosnyákoknak, ráadásul pedig Magyarország még az ogulin—biháci 90 km. hosszú vonalat is kiépíti. Többször kifejtettük már nézetünket arról, hogy magyar pénzen Boszniában nem építünk vasutat s így nem erre, hanem a terv egyéb képtelenségeire és veszedelmes hátterére akarunk rámutatni.

Biháctól fölfelé tehát villa alakban szándékoznak vasutat építeni egyfelől Noviig, másfelől pedig Ogulinig, ami valóságos rejtély előttünk, mert Dalmáciának nincs szüksége erre a vasvillászerű vasutra; de ha az ogulin—biháci vonal is épül, akkor nem igaz, hogy 50 km. utróvidítést nyer a novii kiágazás által, mert legfőleg 5—10 km. különbséggel (ami nem számít) ezt az utróvidítést már Ogulin—Bihácra át is megnyeri és így Bécsnek sincs szüksége e vasvillára. Értjük, hogy a horvátoknak nagy baj az, ha a Lika helyett a bosnyákok kapják meg a Bihácra alul magyar pénzen épülő vasutat. Értjük azt is, hogy Fiuménak és a magyar kir. államvasutaknak, melyek az ogulin—biháci vasutat abban a reményben tervezték, hogy ez a vonal Banjaluka felé valamikor folytatást fog nyerni Bosznia szívébe, most elrontották az örömet, mert ezt a folytatólagos vonalat nem Banjaluka, hanem Novi—Sziszek felé építik, amelynek forgalmát jövőre meg kellene osztani Spalatóval. Egy szóval, értjük, hogy Magyar-

volt, a leány fogadkozott, hogy szerelmét puha szőnyeg gyanánt oda fogja rakni a lábai elé, hogy élete útjában kőbe ne ütközzék. Ez persze, kissé túlzott és dagályos mondás volt, de ő akkor valóban így gondolta.

Most korlát meredt közöttük s egyikük kemény, hegyes szava mélyen belefuródott a másik lelkébe. Este elaludtak, anélkül, hogy az asszony, mint máskor szokta, azt mondta volna: „Jó éjt, drága kincsem!“ s a férfi így válaszolt volna: „Szép álmokat, üdvöm!“, miközben hangja oly lágyan csengett, mintha izmos karjaival maga akarná álomba ringatni.

Nagy Isten! Mi történt hát? A lehetetlen, a hihetetlen bekövetkezett s megtörte testét, lelkét, úgy hogy soha többé nem fog tudni örülni semminek a világon. Mindent elvesztett s élete boldogsága tönkre volt téve örökre. Az asszony meghalt! Ott kinn feküdt a teremben, sápadtan és kihülten, sötét gyűrűkkel a szeme alatt, míg keskeny viaszszínű ujjai ott pihentek a paplanon. Megdöbbenő gyorsasággal jött minden. Meghülésből eredő tudóg. ullaadás — két orvos — egy tanár — fejvesztettség a házban — a kétségbeesés könyei — szegény, öreg szülei ott térdeltek az ágy előtt — testvérei ott siránoztak a mellékszobában — azután mély, süket csend — a Halál!

Milyen világosan látott most mindent! Megigérték volt egymásnak, hogy egyikük a másik nélkül nem fog élni tovább. Ha az

országnak s különösen Fiuménak és a horvátoknak okuk van szomorkodni; megértjük azt is, hogy báró Burián örül, mert ő ingyenben szerez vasutat a bosnyákoknak; de sehogy sem tudjuk megérteni, hogy Ausztriának — ha csak neki neki nem elég a káröröm, — mily öröme lehet e vasvillás megoldásban, — és ha már egyszer a novi—biháci vonal épül, mi szüksége van Ausztriának az ogulin—bihácra, vagy ha az utóbbi épül, mi szüksége van az előbbire?

Bécs akkor is megkapja a kívánt utróvidítést, ha Bihácra Innen, csak Ogulin felé épül a vasut, az pedig nem igaz, amit báró Bienenrth állít, hogy ezen a vonalon is egy nagy vízvázalástól volna és ha még valamivel kedvezőtlenebbek is az emelkedési viszonyok, mint Novi és Bihác közt, a dalmát összekötő vasut teljesítő-képességéhez nincs oly nagy igényeket fűzni, mint valamely nemzetközi vonaléhoz, kivált pedig nem támasztható jogosan ily nagy igény Ausztria részéről, melynek a dalmát kikötőkkel már ugyanis a legkedvezőbb hajóösszeköttetései vannak. Legfőleg azt lehetne Ausztriára nézve némi előnynek tekinteni, hogy ha már egyszer a Laibach—möttling—károlyvárosi — tisztán lokális érdekű — vonal, melyet a likai folytatás miatt terveztek, egyáltalában épül, akkor legalább legyen valamelyes folytatása Bihác irányában is.

Ugy látjuk tehát, hogy ebben a vasut-tervben a valóságban nincs és nem is lehet senkinek öröme, hogy tehát ami bécsi kollégánk, az Österreichischer Rundschau, vagy

egyik meghalt, a másik ne sokáig várossa meg a másvilágon. És ime, ő még élt! De hát miért is él még? Hogy tudta látni szeme a napot, hogy tudott keringeni ereiben a vér, dobogni a szíve, holott amazé örökre megállt. De micsoda sötét alakok toltak eléje a múltból? Igen, az emlékezősek. Hogy volt lehetséges, hogy ők össze tudtak különbözni, hogy gonosz szavakat vágtak egymás fejéhez? Hisz ez lehetetlen, ez nem történhetett meg! Kétségbeesve kezébe temette arcát, mikor felismerte, hogy mégis igaz s a rettenetes perc óta először dusan megeredt a könye.

De hát tulajdonképp miért is különböztek össze? Megundorodott önmagától, mikor elgondolta, hogy mily kicsinyes, mily jelentéktelen, mily semmi volt az ok. Azt hitte, megkeli örülnie. Most rögtön átmegy hozzá s megmondja neki, hogy ő, a férfi a hibás . . . ah, immár nem mondhatott neki többé semmit. Hisz eltávozott örökre!

Hova fasson most ő az emlékei elől, melyek valamikor oly érdekesek voltak? S melyek most, mikor üdve kiterítve feküdt, a kinok kinjává lettek? Még a multkor a pamlagon egymás mellett ülve, pamutot gombolyítottak. Az összebogozott szálaikon keresztül, ahol csak szájnai résre talált, megcsókolta. Szép, tiszta szobájukban hófehéren ragyogtak az ablakfüggönyök. Az asszony mosta volt ki, ő vasalta volt meg. Utolsó műve volt ez ideleinn a fő-

csalódott jövendölésében, vagy pedig ugyanarra gondolt, amire mi gondoltunk s ami valóban be is teljesedett. Beteljesedett ugyanis, hogy a bécs—budapest—szalonikii nemzetközi utirány el van ejtve, mert a banjaluka—jajcei vasut épül s ez azt jelenti, hogy a nemzetközi fővonal nem a budapesti, hanem a zágráb—sziszeki utirány számára van biztosítva.

Ezt a nagy eseményt kissé különös szereposztással nem az osztrák miniszterelnök, hanem a közös pénzügyminiszter hirdeti a következő sokatmondó szavakkal: „Most — különböző okokból — a banjaluka—jajcei vonal építése áll homloktérbe!“. Az osztrák miniszterelnök pedig hozzát teszi, hogy a már rég elhatározott spalato—arzanói vasut is nem Bugojnoig, hanem a Jajce alatt fekvő Dolnji-Vakuf állomásig fog kiépülni. Ez pedig azt jelenti, hogy nemcsak a banjaluka—jajcei vonal, mint elsőrendű épül, hanem Jajcetől egész Sarajevóig a most még keskenyvágyú vonal is elsőrangúvá fog átalakíttatni és mihelyt ez megtörténik, akkor Bécs és Sarajevó közt már megszeg a legrövidebb fővasuti összeköttetés; és mihelyt a folytatólagos fővasut Szaloniki felé is kiépül, ez lesz a nemzetközi utirány és semmi szükség sem lesz arra, hogy Budapesten át, a Széll Kálmán által biztosított camac—doboji vonal kiépítésével (1892. XIII. t.-c.) egy új nemzetközi utirány létesítsék. Erről persze egyik miniszter sem szól egy szót sem, de mindez benne rejlik a Burián által említett „különböző okokban“. Magyarországot pedig majd azzal fogják kárpótolni, hogy a bosnyákoknak ajándékba adott Bihác—dalmát határszéli vonalra megadják neki a díjszabási jogot. Erről is hallgat mindkét miniszter, mert ezt kellemes meglepetésnek, hogy ne mondjuk, mézes madzagnak szánták, ami, ha majd kipattan, mint „új nemzeti vívmány“ nagy örömet fog okozni minden magyarnak, aki nem tudja, hogy e vívmányra Magyarországnak semmi szüksége nincsen.

Nos hát, nekünk azt vetették a szemünkre, hogy a szalonikii utirány kérdését minden alapos ok nélkül hoztuk kapcsolatba a dalmát vasut kérdésével, mert csak egy pillantás a térképre, meggyőzhet mindenkit, hogy a geográfiai helyzet szerint a két kérdés közt semminemű összefüggés nincsen. És ez igaz is a geográfiai helyzet szerint, de ize, a tények megmutatták, hogy nem igaz a valóságban. Hiszen nem is volna senkinek semmi kifogása a banjaluka—jajcei vasut ellen, ha az mint

dön. Most a betolakodó szél lengette a függönyöket, mintha bucsut akarna inteni a szép alvónak ott a szomszéd szobában. A férfi íróasztalán nem látszott változás. Önkéntelenül megragadta a kéziratot, amelyen az utóbbi időben dolgozott s lapozni kezdett benne. Igen, épp amikor leírta ezt a mondatot, akkor lépett be ő, karjával átfonta nyakát, forró arcát oda-szorította az ő borzas szakállához s zokogva mondta:

— Oh, János, elégett az egész kalács!

Akkor kissé türelmetlenül fejtette le nyakáról a puha karokat s szemrehányóan mondta:

— De drága gyermekem, hát nem látod, hogy dolgozom!

Mindent, amire e világon még volt, szivesen odaadna, ha az asszony még egyszer megzavarná munkájában!

De az csak nem akarja zavarni! Hidegen és sápadtan ott fekszik ágyában a terem közepén és soha, soha többé nem fogja zavarni írásában...

Az ablak mellett állt az asszony kicsiny karosszéke. A férfi kérdezni látszott, hogy szöke tulajdonosa nem jön-e még, hogy karjaiba zárhassa. Ott állt a fiókos szekrény is, mely már leánykorában kedves tulajdona volt. Kihuzta az egyik fiókot, olyan tisztelettel, mintha az valami szentély volna s ő a templomrabló. Egy kotillionszalag akadt kezébe leg-

keskenyvágyú vasut épülne, vagy legalább, ha ezzel egyidejűleg a samac—domboji fővonal is kiépülne, innen pedig Sarajevóig a keskenyvágyú vonal elsőrangúvá átalakíttatnék. E helyett Burián azzal vigasztal bennünket, hogy a sarajevói fővonal egyik jelentéktelen szárnyvonalának végpontjáról, Dolna-Tuzláról, vasutat épít Racsára s ezt mi folytathatjuk Sidig, vagy ha úgy tetszik, akár Vukovárig! Gyönyörű vigasztalás! Magyarország érje be vicinálisokkal, Szalonikit azonban engedje át Bécs monopoliumának, álljon félre a küszöbön levő trializmus elői és még fizessen mindezek ért tenger pénzt a bosnyákoknak, a horvátokkal pedig boldoguljon el úgy, ahogy tud, de mindenesetre úgy, hogy ezek is a trializmus szolgálatába szegődjenek.

A szegény likai népet még abban is megkárosították, hogy a vasut alsó részét Srbtől Pribudicig nem az ő legtermékenyebb Zermánye-völgyükben építik, amint ezt várni lehetett volna, hanem szintén bosnyák területen, virágzó erdőségek közelében ugyan, de amelyeket néhány év előtt egy nagy és egyenesen Kninbe vezető iparvasut már teljesen lefoglalt a maga számára.

Egy szóval: a titokzatos tárgyalások szomorú eredménye az, hogy egy tál lencséért eladjuk az országot: mert nemcsak ingyen vasutat építenek Boszniának a tarifajog átengedéséért, hanem ezenfelül még a szalonikii nemzetközi utirányt is átengedik Bécsnek, holott pedig ez a tarifajog 5—10 millió K-nál még akkor sem ér többet, ha a dalmát összekötő vasutat minden áron Bosznia és Horvátország határszélén akarják építeni, mert csekély többszöröséggel akadály nélkül építhették volna a horvát hegylejtőkön.

Hanem hát — persze — ez a két dolog nincsen semminemű geográfiai kapcsolatban egymással.

UJDONSÁGOK.

— **A kormányzó-helyettes Fiumében.**

Wickenburg István gróf kamarás, kormányzó-helyettes ma reggel Budapestről, ahol két napig tartózkodott, visszatért Fiuméba s átvette a kormányzóság ügyeinek vezetését. A kormányzó-helyettes megérkezése után volt szíves munkatársunkat fogadni, akinek elmondotta, hogy folyó ügyekben tett jelentést Khuen-Héderváry gróf miniszterelnöknek s azután hivatalos ügyeket intézett el. A rapp-

először. Rajta a dátám: 22, 2, 90.

A másik fiókban voltak az ő levelei, miket menyasszonyához írt. „Még tíz nap, öt óra, husz perc fog eltelni, míg oltár elé léphetek veled, édes Údvöm, ha ugyan addig meg nem halok a vágtyól...“

Minden levélen, minden papiron egy édes szó, egy rajongó mondat az asszony kezeirésével. Egy összekötött csomag felirata: Jánosom kedvenc költeményei...

Oh, ha vére vagy forró könyei árán visszavásárolhatott volna csak egyet is ama sok édes óra közül, melyeket az ő édes közelében töltött. Vagy akár csak egyetlen, rövid pillanatot! Ugy érezte, hogy meg kell fulladnia, hogy izzó vassal kitépik szívét a kebléből. Kialtani akarta az asszony nevét, kifejezést akart adni kétségbeesésének, de valami jótékony bénaság lenyűgözte érkekeit, lekötötte tagjait s csak akkor ébredt ismét eszméltre, mikor a harangok zugása kérélhetetlenül jelezte, hogy az utolsó bucsuzás perce elérkezett.

A vén schwarzwaldi óra volt, mely éppen hetet ütött.

A férfi egyuttal érezte, hogy egy lágy, meleg kéz arcát simogatja.

Egy pár gömbölyű, puha kar fonódott nyaka köré, két esdő, kék szem tekintete mélyedt az övébe s egy üde, piros száj gyengéden suttozta:

— Bocsáss meg!

resentanza csütörtöki ülésével kapcsolatban Wickenburg gróf kijelentette, hogy a rendkívüli ülés jegyzőkönyvét még nem kapta meg s mihelyt azt a városi tanács megküldi, a szokásos hivatalos uton fel fogja terjeszteni a belügyminiszteriumhoz. Felvilágosításul közölte még a kormányzó-helyettes, hogy a belügyminiszternek október huszonnyolcadikán kelt s a városi tisztviselők fizetésemelési összege feléne kiutalványozására vonatkozó távirati rendeletének indokolása még nem készült el és csak a napokban érkezik le a kormányzósághoz.

— **Házasság.** Kuranda Tibor dr., Kuranda Emil udvari tanácsos, az „Adria“ hajóstársaság vezérigazgatójának a fia, november tizenötödikén vezetni oltárhoz Bonmin de Fraysseix Berta marquiset a párisi S. Madelein templomban.

— **A jövő évi sorozás.** A városi tanács ezuton is közli, hogy a jövő évi fősorozás előmunkálatai miatt az 1890., 1889. és 1888. évfolyamu hadkötelesek tekintet nélkül illetőségű helyükre tartoznak jelentkezni a katonai ügyosztálynál. Azokat, akik a jelentkezést elfogadható ok nélkül elmulasztják, tíz koronától kétszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel sújják.

— **Barcich Erazmus feigyógyult.** Barcich Erazmus dr. ügyvéd, akit nyolc nappal ezelőtt a kórházban megoperáltak, tegnap gyógyultan elhagyta a kórházat s újból megkezdte ügyvédi működését. Barcichot gyógykezelése alatt számos ismerőse látogatta meg s ott kereste fel a buccarii választókerület küldöttsége is, hogy a mandátumot átadja neki.

— **A munkásgimnázium.** A fiumei munkásgimnázium a folyó tanévi ciklusban minden pénteken este 8 órakor és minden vasárnap délután 5 órakor az állami polgári fiúiskola ének- és zenetermében (bejárat a III. számú kapunál) vetített képek bemutatásával sorozatos előadásokat rendez. A pénteki előadások tárgyát képezi újévi a Világtörténet, újév után az Egyetemes földrajz. A vasárnapi előadások felölelik újévi Magyarország földrajzát, újév után Magyarország történetét. A péntek esti előadásokon a beiratkozott munkásgimnáziumi hallgatókon kívül csak oly vendégek jelenhetnek meg, akik erre nézve az igazgató engedélyét előre kikérik. A vasárnap délutáni előadások ellenben nyilvánosak és díjmentesek.

Holnap vasárnap a „Tisza“-ról tartanak előadást s ez alkalommal a folyó vidékének néprajzi viszonyait hatvanhárom vetített kép fogja ismertetni.

— **Bihari Ákos klasszikus estélye.** A Szinpártoló Egyesület hármass bizottsága közli, hogy a közönség érdeklődésére való tekintettel felkérte a Corson levő Schwarz és Gerő céget, hogy a jegyek árusításában segítségére legyen. Minthogy az említett cég a kérelemnek eleget tett, már a mai naptól kezdve ott is kaphatók úgy 3 koronás (zsölye), mint 2 koronás (támlásszék) helyekre szóló jegyek. Jegyeket ezenkívül az állami tisztviselők egyesületében is eladnak.

— **Megbüntetett jegyzők.** Ismeretes, hogy sok jegyző az utleveleket nem ama kikötő felé állította ki, amelyet a kivándorlók kívántak és hogy az utlevelek kiállításáért a törvényszabta egy korona illetéknél sokkal többet szedtek be. Fiumében aztán jegyzőkönyveket vettek fel a kivándorlókkal és többszáz esetben bizonyultak be az említett súlyos visszaélések. A belügyminiszterium erélyességgel folytatott vizsgálata nemrégén véget ért és nem kevesebb mint tizenegy jegyzőnek jutott érzékeny fegyelmi büntetés, egyet pedig, aki mértéktelenül üzte a visszaéléseket, felfüggesztették állásától. A többiekkel szemben elnézést gyakoroltak, mert rosszhiszeműségük megbizonyítható nem volt, azonban további eljárásukat éber figyemmel fogják kísérni.

A jegyzői kar számos tagja ugyan nagyon elégedetlen, hogy a kormány oly kíméletlenül torolja meg a visszaéléseket. Panaszkodnak, hogy ez által az egész jegyzői kar kompromittáltatik, a miniszterium azonban nem

veszi figyelembe a felszólalásokat, tudván, hogy a jegyzői kar reputációjának épségbentartása végett nem szükséges egyesek szabálytalanságait eltussonni, sőt inkább emeli a jegyzői kar tekintélyét, ha rendet teremt, szükség esetén pedig megbünteti egyesek szabálytalanságait.

Itt említjük meg, hogy a belügyminiszterium a jegyzők visszaélése miatt, rövid idővel ezelőtt körrendeletet bocsátott ki. A rendelet szerint a jegyzők költségcsatlójuk tartoznak az utlevéllaphoz csatolni, hogy az utlevél kiállító hatóságok a jegyzők működését ellenőrizhessék.

— **Meghalt a kocsmában.** Tegnap Fulvi Péter harminckilenc éves tisztviselő bement egyik susáki kocsmába, ahol bort és kenyeret rendelt. Alig fogyasztott el a borból és a kenyérből valamit, elálmosodott s tenyereibe hajtva a fejét, elaludt. Mikor a kocsmárosnének feltűnt vendége hosszas alvása, költögetni kezdte, Fulvi azonban nem ébredt fel. Az asszony erre rendőrt hívott, aki nyomban észrevette, hogy a tisztviselő meghalt. Erre odahívtak egyik közelben lakó orvost, aki természetesen csak a beállott halált állapíthatta meg. A hullát a tersattoi temető halottas házába szállították, ahol felboncolják.

— **Az állami tisztviselők figyelmébe.** A vasutas fogyasztási szövetkezet ezúton is közli, hogy burgonyát szerzett be tagjai részére és azt kedvezményes áron bocsátja rendelkezésükre.

— **Katonazene.** A Deák-szállóban ma, szombaton este a Jellasics gyalogezred zenekara hangversenyezni. A belépti díj ötven fillér.

— **Bevándorlási statisztika.** Loghotetti főkonzul hivatalos jelentése szerint az amerikai Egyesült Államok tavaly újból helyreállott gazdasági fellendülése következtében a kivándorlási forgalom ama két németországi kikötőn át, melyek kivándorlók szállítására szolgálnak, Brémán és Hamburgon át ismét megéledt. A múlt évben Brémán át 144.417-en utaztak, 1908-ban 74.636-an és 1907-ben 234.103-an. Hamburgon át 1909-ben 113.533-an utaztak, 1908-ban 48.595-en és 1907-ben 155.982-en. Egészben a kivándorlás Brémán és Hamburgon át tavaly 134.721 utassal növekedett az előző évvel szemben.

— **Tények bizonyítanak!** A Benkő Bank r.-t. eddigi nagy sikereiről mi beszélhetne világosabban, mint a rövid idő alatt kifizetett nagy nyeresemények hosszú láncolata! Csak eddig már egy 602.000, egy 200.000, egy 100.000, egy 90.000, egy 80.000, egy 70.000, két 60.000, öt 50.000, két 40.000, négy 30.000, stb. stb. nagy nyereseményeket fizettek ki. Ne mulassza el tehát senki, aki nyerni akar, sorsjegyet a már folyó hó 17-én kezdődő új osztályosorsjátékra azonnal Benkő Bank r.-t. Budapest, Andrassy-ut 60. rendelni, mert Benkő sorsjegye-but!

— **Az Osztrák Lloyd novemberi menetrendje.** Földközi tengeri szolgálat. A thesszáliai „A” vonal gőzösei november 6-án és 20-án rakodnak, a menetrendben feltüntetett összes kikötők részére. A thesszáliai „B” vonalának gőzösei november tizenharmadikán és huszonhetedikén fognak rakodni Fiumében a menetrendben foglalt összes kikötők számára.

A görög levantei „A” vonal hajói november 7-én és 21-én, ugyanezen járat „B” vonalának gőzösei pedig november 14-én és 28-án fognak Fiumében rakodni, a menetrendben foglalt összes kikötők részére. Végül a szirai vonal gőzösei november 7-én, 14-én, 21-én és 28-án rakodnak Fiumében, a menetrendben feltüntetett összes kikötők részére.

Oceanszolgálat: A trieszt-kalkuttai vonal „Silézia” gőzöse november 6-án rakodik Fiumében a menetrend összes kikötői számára. A trieszt-kobei vonal „Nippon” gőzöse november 15-én fog rakodni Fiumében a menet-

rendben foglalt összes kikötők részére, átrakodással a vonatkozó kikötőkben.

— **A tüdővész pusztítása hazánkban.** A belügyminiszterium jelentése szerint a magyar birodalomban 1910. augusztus havában tüdőgümőkórban elhalt 4808 egység. A halálozásból Fiume városára 21 esik.

— **Az acéltoll terjedése.** Egy angol szaklap kimutatja, hogy a kultura legfőbb eszközeinek, az acéltollnak a gyártása és fogyasztása óriási mértékben növekedik és például Birminghamban egy nap alatt 5 millió darabot gyártanak, az összes gyártás azonban meghaladja a heti 80 millió darabot. Ennek a tömegnek előállítására mintegy 20 tonna acélt használnak fei. Egy elsőrangú acéltollgyárnak katalógusában 5000 különböző fajtájú íróltollat ismerhetünk meg, az acéltollpiac — mert ilyen is van — azonban mintegy 100.000 különböző formájú mintát regisztrál. Az acél, amelyből az íróltollakat fabrikálják, a termelési folyamat alatt 12 különböző minőségben mutatkozik, amíg végre feldolgozásra teljesen alkalmas. A szakbeli gépek pedig manapság annyira tökéletesek, hogy egyetlen munkás képes naponként 45.000 tollat formálni, amely művelet után már csak a finomítási és montirozási munkálatok következnek. De míg ez meg van, a toll legalább husz kézen megy keresztül.

— **A „Világ.”** A Budapesten megjelenő „Világ” című politikai napilap, mely tudvalevőleg a legradikálisabb liberalizmus szellemében szerkesztetik s a magyar szabadszövegesség szócsöve: miközben az általános választójogért, a felekezeten közoktatásért s a szekularizációért vívja kemény csatát, még arra is ráér, hogy előfizetőinek kedves karácsonyi ajándékot adjon. Igen érdekes ez az ajándék. A „Világ” t. i. 1000 koronás, 500 koronás, 50 koronás és nagyon sok 20 és 10 koronás utalványt fog december 10-én az előfizetői között kiosztani, amely utalványokkal a szerencsés előfizető igen előkelő cégeknek azt vásárolhat, amit akar. Az illető cégek ugyanis a „Világ” utalványait pénz helyett elfogadják, mert ők viszont a „Világ”-nál beválthatják azt. Ez nem sorsjáték, mert a „Világ” tulajdonképpen tetszése szerint osztthatná ki az ajándékot, de ehelyett a sorsra bizza a nyerők megállapítását. Azok a cégek, amelyeknél vásárolni lehet, a „Világ” minden számában fel vannak sorolva.

— **A kikötőből.** November 4-én érkezett: „Jadran” osztrák gőzös Makarskából 100 hordó borral, 300 zsák cementtel.

Indult: „Clio” angol gőzös Hullba 250 tonna cukorral, 100 tonna fával és 10 tonna babbal. „Stefánia” magyar gőzös Santosba, 2950 hordó és 280 láda liszttel, 250 tonna fával és 20 tonna ásványvízzel. „Jadran” osztrák gőzös Trieszbe üresen.

November 5-én érkezett: „Arion” angol gőzös Westhastepoolból 2867 tonna foszfáttal és 2400 bál gyapjával. „Barletta” olasz gőzös Bariból 300 zsák szentjánoskenyérrel és 350 zsák dióval. „Kassa” magyar gőzös Valenciából 450 hordó olajjal, 1200 zsák kánnal, 160 zsák paprikával és 400 zsák viaszszal. „Silezia” osztrák gőzös Kobeből 1745 bál gyapjával, 4797 drb. rézzel, 40 tonna bürrel, 1000 zsák rizsszel és 700 bál jutával. „Habsburg” osztrák gőzös Alexandriából üresen. „Tonci” osztrák gőzös Raguzából üresen. „Rochabill” angol gőzös Swanseából 300 tonna kőszénrel. „Euphenia” német gőzös Hamburgból.

— **Kirándulások a tengeren.** Holnap vasárnap november 6-án, — kedvező idő esetén, — az Ungaro-Croata a következő kirándulásokat rendezi:

Cirkvenicába és Noviba a „Sirály” természetes gőzessel délelőtt 10.30 órákor. Indulás Noviból d. u. 2.30-kor. Cirkvenicát d. u. 3-kor érintve. Menetár oda- és vissza 1.50 személyenként.

Ika és Lovranába a „Sava” gőzessel indulás Fiuméből d. e. 2.30-kor; menet Volosca, Abbázia, Ika és Lovrana érintésével; visszajövet indulás Lovranából este 5.—, lkából 5.30-kor és Abbáziából 5.50-kor. Menetdíj oda- és vissza 80 fillér személyenként.

Abbáziába a „Lovrana” és a „Stefánia” szalon-gőzösekkel d. e. 7, 8, 9, 10, 11 és déli 12-kor, délután 2, 3, 4, 5, 6, órákor.

Utolsó járat Abbáziából Fiuméba 6 órákor este.

Menetár 1.20 K személyenként.

Fiuméből Abbáziába omnibus vonal az „Istriano” gőzessel Indulás Fiuméből d. e. 8.30 és 10.30 órákor, továbbá d. u. 1.30, 3.30 és 5.30 órákor.

Abbáziából Fiuméba d. e. 9.30, 11.30 órákor d. u. 2.30, 4.30, 6.30 órákor. Menetár személyenként 20 fillér. Ezen gőzöskre érvényes jegyek csakis a gőzhajón kaphatók.

BORHEGYI LITHIUMOS BORVIZ

kiváló nedvhajtó. Sziklából fakadó természetes gyógyásványvíz.

Főraktár: Stenczl és Fritsch cégnél Fiume
Telefon 944. sz.

Szlovákiai sós víz

CZUKORBETEGSÉG ELLEN
speciális gyógyital.
KÖHÖGÉST, REKEDSEGET, IDULT GYOMOR ÉS
HUGYSZERV BAJOKAT
GYÖKERESEN GYÓGYÍT.

Főraktár: Stenczl és Fritsch cégnél
Fiume. Telefon 944. szám.

Adria-tisztviselő keres napos,
jól butorozott szobát,
lehetőleg fürdővel és villanynyal. Ajánlat
„Adria” jelíggel a kiadóba.

A n. é. fiemei közönség szives tudomására hozom, hogy a Via Germania 2. szám alatt levő

SECESSIO KÁVÉHÁZAT

átvettem.

Szakismereteimmel mindenkor arra fogok törekedni, hogy kitűnő kávéházi italokkal továbbá bel- és külföldi lapokkal kifogástalanul kiszolgáljam t. vendégeimet.

Minél számosabb látogatást kér

Löffinger Ferencz
kávéház tulajdonos

Reggelizés előtt félpohár

Schmidthauer-féle
Használata valódi áldás gymorhajásoknak
székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomrot
2—3 óra alatt teljesen
rendbehozza,
Kis üveg 40 fillér.
Nagy üveg 60 fillér.

Kapható Fiume és vidékén minden gyógyszertárban és jobb fűszerüzletben.

OH JAI!

Köhögés, rekedtség
és elnyálkásodás ellen gyors
és biztos hatásúak

Egger mellpasztillái

az étvágyat nem rontják
és kitűnő ízűek.
Doboza 1 és 2 korona.
Próbadozoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:
„NADOR” gyógyszerár
Budapest, VI., Váci-körút 17.

Egyszerűen!
Egger-mellpasztillája
csakhamar meggyógyított

Megfojt az átkozott
köhögés!

Kapható Fiumében: Babic Hinkó, Budak D., Mizzan Adorján, Marceglla A., Prodám J.,
Rosenkart Gusztáv, Skodnik Hugo, Schindler Adolf gyógyszerárakban. Benco Ernesto,
Jechel Ferenc, Lamberti G., Manco M. drogueriákban.

Bátorkodom uraságod nagybecsű figyelmét ezúton felhívni
"MERCUR"

KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZETEMRE,

hol minden a nyomdászati terén előforduló munkák a legpon-
tosabb és legszebb kivitelben saját felügyeletem alatt készül-
nek. Uraságod saját érdekében cselekszik, ha nyomtatvány
szükségletének beszerzése előtt b. rendelési szándékaról műin-
tézetemet telefon útján értesíti.

TELEFON 932

Kiváló tisztelettel

CHILKO JÓZSEF

a "MERCUR" könyvnyomda
tulajdonosa.

TELEFON 932

HIRDETÉSEK felvételnek
a kiadóhivatalban.

STOICOVICH E.

„APOLLÓ” vendéglője

FIUME, DEAK KORZÓ 20. sz.
(a pályaudvarral szemben).

Elsőrendű magyar borok.

Kőbányai polgári sör.

Kitűnő magyar konyha.

Havi előfizetések elfogad-
tatnak.

Minden hétfőn korhelyes, minden kedden
dísnótör és minden pénteken alföldi gulyás.

Magyar gazda.

Magyar kiszolgálás

Gyermekcipők- és kötények iskolai célokra, valamint női- és férfi-
fehértéműk, cipők és egyéb férfi és női divatkülönlegességek
olcsó áron kaphatók

REIS J. üzletében Fiume, Via delle Pile 4. sz.
a „Grande” kávéházzal szemben.

ZONGORA-TEREM ÉS KÖLCSÖN INTÉZET
ALAPÍTTATOTT 1880.

ÖZV. POTOSNJÁK ANTONIA

TELEFON 180. — VIALE FRANCESCO DEAK 38. — TELEFON 180.

Ajánlja a legjobb gyártmányú zongorákat és pianókat előnyös fizetés mellett.
ZONGORABERLET, JAVÍTÁS ÉS HANGOLÁS.
A világhírű Bösendorfer zongorák egyedüli képviselője.

A leggazdaságosabb, állandó meleget
tartó, kitűnő kályha a

Meteor

kályha

köszön és kokszfűtésre beren-
deze.

Egyedüli és kizárólagos raktár:

WURZER JÁNOS

Fiume, Vicolo dell' Ospedale.

NAVICELLO F.

automobil és kerékpár üzlete.

Piazza Scarpa - FIUME - Telefon 774

Kellékek raktára és alkatrészek

kiecserelése.

JAVÍTÁSOK RÉSZÉRE ME-

CHANIKAI MŰHELY.

Auto-Garage és bérletek.

VENIER szálló és étterem
VELENCE

Bacino Orseolo a Szt. Márk Tér mellett

Nagy éttermek. Jzletes, francia és
német konyha. Lakosztályok és szo-
bák villanyvilágítással fűtéssel és
fürdővel személyenként 2 lírától
feljebb. Telefon 152

Tulajd. Venier Marcc.

VELENCE PENSION
INTERNATIONAL.

Családi szálló és penzio 2 perenyre a Márkus-
tértől. — Villanyvilágítás — Fürdő.
Telefon 1386.

Teljes penzio 7 lírától. — Szobák 2^{1/2}
lírától feljebb.

Elismert jó konyha. Az egész éven át nyitva
A magyar vendégek részére jár
„A TENGERPART”.

SCHÖN I. :: Szépség és hajápolási terme :: SCHÖN I.

A legújabb módszer szerinti arc- kéz- láb-ápolás
(manicur, pedicur) villanyos arcmasszázs (vibrations
massage) szemölcslevétel és arcban levő szőr eltá-
volítása, tyukszemvágás stb. Diszfűlések elvállal-
tatnak. Fésűlések és hajmosások a rendelő lakásában
is elvégeztetnek.

ZOUBEK B.

FÉNYKÉPÉSZ

- FIUME - a susáki hid mellett.

Készít mindennemű fényképe-
ket és fénykép-levelezőlapo-
kat a legolcsóbb áron és ki-
fogástalan kivitelben.

A Tengerpart

kiadóhivatala és
szerkesztősége

a Vicolo dell' Ospedaleban
levő Wurzer ház I. emele-
tén van.

AURORA kávéház
Velençe Szt Márktér

Kitűnő fagyalt, tea kávé, cso-
koládé, cukrászsütemények stb.
Előzékeny kiszolgálás.

Kiránduló társaságoknak és
iskoláknak olcsóbb árak.

Lazić Dušan vésnök
Fiume, Deak Korzó 30. sz.

Elvállal minden e szakba vá-
gó munkát, u. m. fehértémű
monogramozáshoz szükséges be-
tűmetszést ezüst acél és réz-
táblácskák metszését, írógép
tisztogatást és javítást. Levelező-
lap hívásra házhoz jövők.

FLORIÁN KÁVÉHÁZ
VELENCE Szt. Márkus-tér.

Elsőrendű kávéház. Az idegenek
találkozó helye.

Kitűnő fagyalt alla napoletana.
Tea, kávé, csokoládé, cukrászsüte-
mények stb.

Előzékeny kiszolgálás.

Hungária Penzió

::: Lussingrande :::

Magyar ház modern kom-
forttal. - Napi ellátás 6 ko-
rona. - Kitűnő konyha.

Tulajdonos: özv. Seress Imréné.

Bonin penzió Velençe

Corte Barozzi, a Britannia-
szálló mellett.

Kitűnő bécsi konyha, különösen
magyarok és osztrákok által láto-
gatva, egy pernyi távolság a
Márkus-tértől.

QUADRI KÁVÉHÁZ

VELENCE, Szt. Márkus-tér.

Csokoládé, tea, cukrászdai
frissítő italok, likörök és finom
borok.

A Velencét látogató magya-
rok találkozó helye.

„DE LA VILLE“
SZÁLLODA, KÁVÉHAZ ÉS ÉTTEREM
FIUME, DEÁK-KORZÓ.

— A magyarság találkozó helye. —
Az étteremben délelőtt 9 órától izletes
villásreggeli olcsó áron.
A kávéházban esténként KOVÁCS JÓZSEF
jóhírnevű kaposvári cigányzenekara hang-
versenyez.
Minden vasárnap d. u. 4-6 uzsonnazene.
TULAJDONOS:
ifju BUDAI KÁROLY

„Sans Souci“

elismert legfinomabb, francia minta
szerint előállított pezsgő.
Carte d'Or, Carte blanche, Asti spumante,
Gennaro Ossoinack pezsgőbor pince Görz,
Főraktár Fiumében: Benvenuto Vezzil-nél
Via Lodovico Kossuth.
Árjegyzék ingyen.

Fiumei Ör- és Záró Intézet

Via Riva 2. - FIUME - Telef. 11-10

- Elvállal mindennemű felügyeletet
- és pedig: villák, hajók, raktárak,
- telkek gyárok és mindennemű
- szabadon fekvő áru őrzését a
- :: legelőnyösebb feltételek mellet. ::

Ferlan Giovanni

butorraktára

Via Ciotta 3 sz. alatt megnyílt.

Nagy készlet mindennemű
szalón- és egyszerű butor-
ban. Rézbutor. Kárpitos-
műhely. - Asztalosműhely.
Olcsó árak.

B.
Használjon Nagysád FÖLDES-féle
MARGIT-CRÉMET,
hogy arca tiszta, üde és bájos legyen!

A Földes-féle Margit-Créme a főrangú
hölgyeknek is kedvenc szépítő szere, az egész
világon el van terjedve.

Páratlan hatása szerencsés összeállításában
rejlük, a bőr azonnal felveszi és kiváló hatása
már pár óra alatt észlelhető.

Mivel a Földes-féle Margit-Crémet utánoz-
zák és hamisítják, tessék eredeti védjeggyel
lezárt dobozt elfogadni, mert csak ilyen készít-
ményért vállal a készítő mindennemű felelős-
séget.

A Földes-féle Margit-Créme ártalmatlan,
zsírtalan, vegytiszta készítmény.

A bőr mindennemű tisztátalan ágát, szep-
lőt, pattanást, miteszert, máj oltot, ráncokat
stb. gyorsan és biztosan eltávolít. Nemcsak
az arc, hanem a nyak, váll és kéz fehé-
rítésére és szépítésére is legalkalmasabb.
Nagy tégely 2 korona, kicsi 1 korona minden
gyógyszertárban és drogeriában.

Készíti és postán küldi:

FÖLDES KELEMEN gyógyszerész ARADON.

Kapható Fiumében:

Babich Hinko, Catti György, Prodam, Francesco,
Prodam Johan, Mizzan Adorján, és Skoenik Hugo
gyógyszertárakban. Ernesto Benco Jechel Francesco
Papp Rodolfo és Pavacic Fratelli drogeriákban.

KIADÓTULAJDONOS: „A TENGERPART“ LAPKIADÓ VÁLLALAT.

Alapított 1850-ben

Cante Giuseppe
nagy butorraktára
és asztalos műhelye

Fiume, Via Cappuccini 4. sz.

Nagy választék modern luxus bu-
torokban. Vas- réz- és kárpitos buto-
rokban. Szolid és elegáns kivitelben.

„OLLA“

bebizonyítha-
tólag a legjobb
higiénikus
Gummi kü-
lönleges
ség.

2 évi jótállás.

VÁLOGATOTT MINTA-
GYŪJTEMENY TUCATJA
K. 5.-

„Olla“-t több mint 2000
orvos mint a legmegbiz-
hatóbbat ajánlja.

Kapható Fiumében: a Prodam,
Catti, Mizzan és Budak-féle
gyógyszertárakban, továbbá F.lli
Pavacic, Benco Ernő és Papp
Rodolfo drogeriájában. Érd. árjegy-
zék ingyen az „OLLA“ Gummi-
ponttól Wien II. 297 Praterstr. 57.

Első fiumei magyar uri és női

FODRÁSZTEREM

Fiume, Adria palota.

Végez hajmosást, hajfestést külön
női teremben. Mindenféle hajmunka
olcsón teljesítetik. Lakásokba, úgy
egy-egy meghívásokra, mint havi elő-
fizetésekre ügyes fodrásznőt küld.

Az uri teremben jó és pontos
kiszolgálás.

Telefon 11-60.

☛ Telefon 474. szám. ☚

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy
a Via del Mercato coperto 3. sz. alatt a mai
kor igényeiknek megfelelően berendezett **fűszer
és csemege üzletet** nyitottam. Minden törek-
vésem oda irányul, hogy tisztelt vevőimet a
legmesszebbmenő figyelmes kiszolgálásban rés-
zesítem. Raktáromon mindenkor friss és el-
sőrendű fűszer, csemege, bel- és külföldi sajtok,
konzervek, friss töltésű ásványvizek igen elő-
nyös áron kaphatók.

Tisztelt vevőim kényelmére mindenkor friss
kenyeret is raktárou tartok az első fiumei ke-
nyérgyár gyártmányaiból.

Szíves pártfogást kérve, vagyok mély tisztelettel
Markovics S. fűszer- és csemege
kereskedő.

Rosenfeld Márk
asztalos mester

Fiume, Vicolo dell' Ospedale 4. sz.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát,
úgyszintén javítások is pontosan és lelki
ismeretesen végeztetnek el. Régi bútorokat,
ajtókat és kapukat szabadalmazott mód-
szerrel teljesen újjáalakít.

Meghívásra azonnal hához jön! - Mérsékelt árak!

Sima Károly

Fiume, Vicolo dell' Ospedale 4. sz.

Elvállal diszfestészeti, szoba-
festő és cimfestő munkákat,
valamint bútor- és bádofgénye-
zést. Mérsékelt árak. Pontos
kiszolgálás.

BROTT LAJOS

vegytisztító és ruhajavító intézet

Fiume, Vicolo della Germania I. sz.

Azon alkalomból, hogy az

„Amerikai Flottá-hoz“

czimzett üzlet fiókja
a Via Alessandrina 3. sz. alatt megnyílt
a következő áruk
valóban igen alacsony árban
kerülnek eladásra:

Férfi színes ingek, zephir mellel 2. — K-tól feljebb

Férfi színes ingek, selyem mellel 2.80

Férfi színes turista ingek,

zephirből 3.—

Férfi fehér piké ingek 2.70

Férfi háló ingek, széllel 3.—

Férfi fehér alsónadrág, francia

szabással 1.60

Férfi harisnyák, választékos

szinben 0.40

Fekete férfi harisnyák 0.28

INGYEN kapnak a t. vevők izléses nyakkendőket

Nagy választék gallérokban, kézelőkben, zseb-
kendőkben, nyakkendőkhöz, nadrágtartókban st.

Tennisz bluzok, különböző szinben 2. — K-tól fel.

Vászon bluzok, garantált szinben 2.50

Női szoknyák szövétből, legujabb

szabással 5.50

Női alsószoknyák szaténből, fehér 3.—

Női alsószoknyák vászonból színes 1.80

Női siphon ingek, himzéssel 2.20

Női siphon alsónadrág, himzéssel 2.—

Női fekete harisnyák30

Női színes harisnyák48

INGYEN kapnak a t. női vevők igen választékos öveket

Nagy raktár téli ingek és alsónadrágokban

gyári árakban. — Bőr-, gyapju- és cérna-
keztük urak és hölgyek részére.

FIGYELMEZTETÉS. A fent nevezett cikke-
ket hasonló árakban a központban, Via Mu-
nicipio 1. szám alatt is lehet kapni. — — —

KÖZPONTI telef. sz. 120. FIÓK telef. 11-23

SZABO VIKTORIA MOSODÁJA

Via Serpentina 20. sz.

Gyűjtőhely: Via Alessandrina 4. a kapu alatti földszínen

◆ Marólug nélküli kézi mosás. ◆

◆ Mindenféle női piperék, férfi-ing, ◆

◆ gallér, kézelő stb. a legpontosabban ◆

◆ :: elkészítve hához szállítatnak. :: ◆

ROYAL SZÁLLODA

Kossuth Lajos u. - FIUME - Interurb. Telef. 121.

- Központi fekvésű elsőrangú családi szálló -

a villamos vasut mentén, lift, fürdő, villany-

világítás stb.

Omibus minden vonatnál.

Tulajdonos DRASKOVICH MIKLÓS.

Harisnyakötőde Fiumében.

Deák korzó 26. sz.

Elvállal minden e szakmába vágó mun-
kát, úgy kör- mint hosszugépen. Haris-
nya fejelések jutányos árban végeztetnek

Minél több szíves megbízást kér

Czimmermann Györgyné.

Grün Benő

polgári és egyenruha szabó

FIUME,

Piazza Cappuccini 4. szám alatt van.

NYOMATOTT CHILKO JÓZSEF „MERCUR“, NYOMDÁJÁBAN FIUME.